

професійної лексики та етики, інформаційно-комунікаційних технологій. Це вимагає не тільки знання іноземної (найчастіше англійської мови), але й вміння представляти свої результати, вміння отримувати інформацію з наведених результатів виконання проектів, робіт науковцями різних країн.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОЛОГІЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

***Прокопенко Н.В.**, к.б.н., доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна
natvikpro08@gmail.com*

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що здійснюється у формі спільної діяльності здобувачів, при якій всі учасники взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії інших та свою власну поведінку, поринають у реальну атмосферу ділового співробітництва щодо вирішення проблем

У порівнянні з традиційним навчанням в інтерактивному навчанні змінюється взаємодія педагога та учнів: активність педагога поступається місцем активності учнів, а завданням педагога стає створення умов для ініціативи. У навчальному процесі інтерактивні методи дозволяють викладачеві створювати особливе навчальне середовище, творчо конструювати навчальну ситуацію, домагаючись підвищення активності студентів у оволодінні знаннями та вміннями, та, тим самим, покращуючи якість вчення останніх.

Основною метою інтерактивних методів є створення комфортних умов навчання, де здобувач відчуває свою інтелектуальну спроможність та успішність, що робить ефективним процес навчання.

До основних форм інтерактивного навчання відноситься:

- пасивна форма, де здобувач виступає у ролі "об'єкта" навчання;
- активна форма - здобувач виступає "суб'єктом" навчання, тобто виконує самостійну роботу, творчі завдання, курсові та ін.
- інтерактивна форма – це взаємодія та рівноправне партнерство.

Усі технології інтерактивного навчання поділяються на неімітаційні та імітаційні.

Існує кілька інтерактивних підходів, серед яких можна виділити такі:

- творчі завдання;
- робота у малих групах;
- рольові ігри, імітації та ділові ігри;

- інтерактивна лекція, робота з наочними посібниками, відео- та аудіоматеріалами;
- тестування;
- дистанційне навчання.

При використанні інтерактивних методів навчання важливим є ретельний підбір робочих термінів, навчальної, професійної лексики, умовних понять. Активне використання технічних засобів у навчальному процесі, у тому числі роздавального та дидактичного матеріалу у вигляді слайдів, таблиць, навчальних фільмів, роликів, відеофільмів, за допомогою яких ілюструється матеріал, що вивчається, дозволяють формувати знання, вміння та навички у студентів вищого навчального закладу.

При викладанні дисципліни Екологія можливою є така структура подання лекційного матеріалу. Після кожної лекції здобувачі отримують конспект наступної лекції, в якому наведено основні визначення, графіки, схеми, розрахункові формули (за необхідності).

Подання матеріалу із застосуванням таких технологій дозволило підвищити рівень розуміння матеріалу, попередньо готуючи здобувача перед лекцією, що підвищило ефективність самостійної роботи здобувачів перед лабораторними та практичними заняттями.

Формули, графіки, терміни, визначення та блок-схеми, що демонструвалися у процесі лекцій-презентацій на великому екрані потокових аудиторій, не були вже незнайомими для здобувачів, оскільки вони встигали переглянути матеріал ще до початку лекції після отримання його електронною поштою.

Здобувач не відволікався на спроби конспектувати матеріал, а усвідомлено аналізував інформацію, причому лекція, перетворена на ілюстровану доповідь, дозволяла доповнювати її прикладами з реальної практики, поясненнями та додатковою інформацією, що допомагає полегшити розуміння.

Здобувач міг помітити наявний у нього текст у потрібному місці, доповнивши його коментарями, отриманими у доповіді-презентації.

При цьому способі проведення лекції викладач також отримував:

- можливість вільного викладу думки, не перериваючись на повтори та очікування, поки аудиторія зафіксує сказане;
- можливість більш живого спілкування з аудиторією як безпосереднього діалогу;
- вільніші тимчасові рамки лекції, що дозволяло застосовувати додаткові прийоми засвоєння матеріалу.

Запропонований спосіб подачі матеріалу за допомогою інтерактивних технологій у очно-дистанційній методиці викладання дав незаперечні переваги перед традиційним читанням лекцій.

Деякі з них наведені нижче:

- знизилася кількість неуспішних здобувачів та кількість перездач;

- здобувачі приходили на заліки та іспити більш підготовленими та впевненими;

- зросла дисципліна здобувачів при проведенні занять, заліків та іспитів, оскільки вони були заздалегідь не лише більш підготовлені, а й більш поінформовані, у тому числі й персонально про час, місце та порядок проведення заліку чи іспиту;

- спільна робота над привабливим, мобільним та зручним навчальним матеріалом об'єднала здобувачів та полегшила засвоєння предмета, оскільки кожен володів автентичним комплектом навчального матеріалу, який завжди був під рукою.

СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЯК ПІДРУНТЯ ДЛЯ РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

*Сафранов Т.А., д.г.-м.н., професор, Чугай А.В., д.т.н., професор
Одеський державний екологічний університет,
м. Одеса, Україна
safranov@ukr.net, avchugai@ukr.net*

Основу діючих стандартів вищої освіти України (СВОУ) за спеціальністю 101 «Екологія» для першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти (РВО) становить перелік компетентностей випускника, який складається із комбінації знань, умінь, досвіду та інших особистісних якостей, які визначають результати навчання. При цьому *інтегральна* компетентність для різних рівнів вищої освіти сформульована згідно визначень «Національної рамки кваліфікацій України», яка містить 10 рівнів (від 0 до 9), але в редакції 2019 р. – 8 рівнів (від 1 до 8).

Спеціальних (фахових, предметних) компетентностей в стандарті РВО «бакалавр» налічується 13, в стандарті РВО «магістр» – 10, в стандарті РВО «доктор філософії» – 6. Визначені компетентності є відображенням базових знань і практичних навичок, які у попередніх стандартах підготовки бакалаврів і магістрів були закладені в обов'язкових (нормативних) дисциплінах. У діючих СВОУ відсутні рекомендації щодо назв навчальних дисциплін, а також кількості кредитів, структури і змісту, послідовності їх викладу та ін. Ось чому слід буде зважати на суть компетентностей, зазначених у нових СВОУ, і бажано зберегти вже існуючі навчальні дисципліни, оскільки за попередні роки напрацьована потужна навчально-методична база з підготовки фахівців-екологів.

Суть компетентнісного підходу полягає в тому, що самі по собі компетентності не піддаються оцінюванню. Це необхідно для встановлення кваліфікації – ступеня прояву набутих компетентностей, а тому у нових